בית ישראל (רוז'ין) — מגודל מעלתו

מגודל מעלת קדשו ושבח צדקתו פי צדיקי קדושי עליון וממדריגתו הגבוה.א. הה"צ הר' אברהם יהושע העשיל מאפטא זלל"ה אמר עליו שלא שכח כלום ממה שלמד בבטן אמו בהלו נרו עלי ראשו והתורה כולה כמו שהיא כתובה במרום אש שהורה ע"ג אש לבנה נצבת לפני הה"ק הריזינער.

ב. כאשר הי' עוד צעיר לימים בהיותו לפני הה"ק מאפטא הנ"ל שהי' אז זקן הדור. וחלק כבוד גדול להרוזינער. וכאשר נפל החגורה ממנו כפף א"ע הרב מאפטא זצוק"ל והגבי' החגורה וחגר את האברך קדוש ישראל ואמר כי גולל ס"ת והי' הדבר זה לפלא מאד בעיני הרואים. ואמר הה"ק מאפטא הנה איתא במדרש אגדות בראשית לעתיד לבוא עתידין להיות תמהין מה הוא כך פלוני שישב ולא שנה מימיו ולא קרא והרי הוא יושב ומסיח עם האבות והקב"ה אומר להם לא זכו אלו אלא מפני ששמעו לי בחייהם ואחז הרב מאפטא בזקנו ואמר נשבע אני בדיקנא שלי כי המדרש כיוון עליו.

ג. עוד אמר עליו הה"ק מאפטא שעל הפ' יפרח בימיו צדיק (תהלים ע"ב ז) פרש"י שם על תיבות צדי"ק ישרא"ל. ואמר שרש"י ז"ל כיון על קדוש ישראל מרוזין ז"ע.

ד. הה"ק הר' צבי מרומינאב זצוק"ל בפעם הראשונה שקיבל את פני קודש מרן הרוזינער כשבא לס"ג ובלכתו לביתו אמר לאחד ממקורביו לפליאה על איש כזה קדוש ה' אשר נפשו נכספה לכל הכסף ולכל הכבוד הנמצא בעולם ובכל זאת אין כוונתו כ"א להרבות כבוד שמים דרך כזה לא יבין כל איש עד ביאת גו"צ. אח"כ אמר לפלא כי ר' ישראל'צי לקח לו דרך מחנוך מלאך מט"ט ואנכי בע"ה בחרתי לי דרך מא"א ע"ה.

ה. שמעתי מכבוד הרב החסיד ר' פנחס אבד"ק דובענקא ז"ל שהה"צ ר' יוסף אבד"ק אוסטילא בן הה"צ הר"מ מניסחיז זלל"ה שאמר על מרן הרוזינער בהיותו בן ח"י שנים בזה"ל ידעתי מזה כבר שהאברך הרוזינער קידש כל מעשיו ופעולותיו בלתי לה' לבדו. אך מעתה מתחיל להלוך על דרך כזה אשר נידנוד אבר וריפרוף עין לא יהי' בלתי לה' לבדו6 ע"ד שכ' בחו"ה בשער אהבת ה' שלא יעבור על רעיונו ולא יעלה במחשבתו בלעדי' ולא תשלח אבר מאיברי גופו אלא במה שתמשך בו רצונו. עיי"ש. .

ו. צידקי יסודי עולם הגידו כמדומה גם בשם הה"צ רצ"א מדינוב ז"ל כי שמו הק' רמוז בפתיחות תוה"ק בתי' בראשי"ת נוטריקון אור תורת רבנו ישראל בן שלום ז"ע.

ז. הה"ק אלקי החוזה מלובלין זי"ע. אמר פ"א אשר אין יכולים לבוא לדעת האמיתי עד שמגיעים לשנת ארבעים. אכן על ארץ אקריינא נמצא שם אברך אחד צעיר לימים שכבר יש לו הדעת האמת (הוא הרוזינער) הוא באמת חידוש.

ח. הה"צ ר' אברהם דוד אבד"ק בוטשאטש בעהמ"ח ס' דעת קדושים זלל"ה אמר שכל העבודה מהמגיד ומבנו המלאך ונכדו הר"ש מפארבישטש הי' להביא להעו' את קדוש ישראל הריזינער זי"ע.

ט. הה"צ ר' שלום זלל"ה הרב מבעלזא. בסוף ימיו הי' סגי נהור על א' מעיניו ואמר שבעת שהריזינער ישב תפו' במאסר בכה בדמעות הרבה כ"כ עד שהפסיד עינו אחת.

י. שמעתי בשם הה"צ הר"י מסקווערא זלל"ה שאמר על חותנו הק' שהי' בבחי' כל טינופת לא יטנפך.

יא. הה"צ ר' לייבש מאפאלא זלל"ה בעת שלקחו את הרוזינער להמאס' ובאותו שבת כשישב הצדיק הנ"ל על שלחנו בסעודה ג' התחיל לצעוק גיוואלד דאס יודישע מלכות פאלט ואנשי' העוטרי' אותו לא ידעו מאי קאמר ואח"כ נתודע שלקחו למאסר את מרן הרוזינער זי"ע.

יב. הה"צ הר"ש מזאקילקאוו זלל"ה אמר פ"א לאנשי שלומו אשר עמדו לפניו הנה החסידים של הה"צ הגדול מאפטא סוברים אשר רבם הוא צדיק יס"ע ואני אומר שזה האברך הוא צדיק יס"ע והחסידים שעמדו לפניו לא ידעו על מי ירמזון הדברים. ענה ואמר כוונתי על הצדיק הק' הרוזינער זי"ע.

יג. בס' דברי דוד מאדמו"ר סבא קדישא מטשארטקוב זללה"ה זי"ע שאמר על אביו הריזינער זי"ע הי' יודע מחשבות כל אדם ושפ"א נסע עמו במרכבה לשאוף רוח צח וחשב איזה מחשבה ואח"כ אמר אביו הרוזינער להמקור' שלו מח שחשב בלבו. וכל מחשבות איש ואיש שעמד לפניו ידע. עי"ש7 שמעתי שהה"צ ר' יוסלי מראדוויל זלל"ה. בשבת הראשון שבא אל מרן מרוזין. ובעת אכילת הדגים ראה שמרן הק' נוטל מתחלה את העין מראש הדג ואוכל. והתחיל לחשוב בטעמו של דבר ויפל בדעתו. דהנה הענין מצות אכילת דגים בשבת. י"ל משום דבמבול כתי' וימח את כל היקום ואמרו חז"ל ולא דגים שבים. והטעם מה נשתנו דגים משאר בע"ח י"ל דהנה עונש המבול הי' משום שהשחיתו דרכם על הארץ. והבע"ח נזדווגו לאינו מינם. והדגים לא השחיתו דרכם. והנה הענין השחתת דרכם דהיא ענין זנות נמשך מראות העין. כמאמר חז"ל עין רואה וכו' וכיון שלא השחיתו הדגים דרכם לא פגמו בעין. נמצא דהדגים המה מובחר הבע"ח. ויום השבת הוא מובחר הימים מכל השבוע. ע"כ מצוה לאכול בשבת חמדת הימים. את הדגים. מובחר הבע"ח. וזה ימשך מהעין שלא פגמו כנ"ל ע"כ מצוה לאכול. העין מהדג - וכאשר נגמר הענין הנ"ל במחשבתו. והוא עמד תחת כסא כבודו. פנה מרן הריזינער את פניו אל הה"צ הר"י. ואמר. יונגער מאן אמת הדבר. -

יד. שמעתי מנכדו הר' מאטילי בן הר' דור אלפארין שהי' חתן מרן הרוזינער שאביו הר' דוד הנ"ל שמע מפ"ק של חותנו שאמר ע"ע שהוא נשמת חזקי' המלך:

טו. שמעתי מאיש נאמן ששמע מפ"ק של הה"צ ר' נחום דוב בן הה"צ ר' שלום יוסף זללה"ה שהי' מספר ובא מזקינו מרן הרוזינער אמר באברהם אבינו נאמר בן ג' שנים הכיר את בוראו. זקיני הרוזינער בשעה שנולד הכיר את בוראו. אך הדעת השלימה לא הי' לו עוד. וכאשר ראה את אמו עם המטה. אמר זה ברא הקב"ה ואח"כ כשראה את הבית אמר זה ג"כ ברא הקב"ה. ופ"א כשהי' עוד ילד בפניא דמעלי שבתא עשה לו גינה קטנה לשחק בו כדרך הילדים. וראה אחיו הה"צ ר"א זלל"ה. ואמר לו אהובי הלא תדע שקרוב זמן שבת קודש. וישא הילד את עיניו למרום. וענה ואמר הן ידעתי - וישאל לו אחיו הה"צ הר"א. מנין תדע זאת. והשיב. האם לא תראה כי הרקיעים מתחלפים. וסיים ע"ז נכדו הה"צ ר' נחום דוב זלל"ה ע"ז. בזמן שזקינו עשה לו הגינה הנ"ל עדיין לא מלאו לו אף ג' שנים:

טז. הה"צ הק' מאפטא זללה"ה שאל פ"א את מרן הרוזינער אם אביכם התנהג ג"כ במנהג שררות כמוכם. והשיב לו אבי זללה"ה הי' בחי' אבא. ואב שמחל על כבודו כבודו מחול. ואני בבחי' מלכות. ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול:

יז. כאשר נסע לקארלין על נשואי בנו הה"ק מס"ג זי"ע ונסע דרך פינסק. וצוה להעמיד המרכבה בתוך העיר ופתחו המרכבה ואמר לכל האנשים העומדים שמה כל מי שיראה פני לא יראה פני גהינם.

יח. פ"א התחיל לחשוב את צדיקי הדור. שהם האברים של משיח. צדיק פלוני הוא הראש של משיח וצדיק פלוני הוא היד של משיח וכו' וסיים אני מה אני האבן הדומם. הבערליאנד של הכתר. ופ"א אמר או לו להאבן הדימענט שאין לו מבין עלי':

יט. בס' מכתב אלי' כ' ששמע פ"א מפ"ק בס"ג בעי"כ על השלחן שאמר להמסובין סביבו מה תסעו אלי ומה תראו בי הלא אני גרוע שבגרועים. ע"כ8 בנועם אלימלך פ' דברים. יש צדיק שתמיד נדמה בעיניו שמחסר בעבודתו וכו' ויש לו צער גדול. ורואה תמיד בשפלותו ומוכיח עצמו מה שמחסר בעבודתו מחמת שיודע ומכיר גדולתו ורוממות אל ית' וע"י ההירהור תשובה הזאת הוא מקדש את האבר וכו' ומוסיף קדושה על קדושתו עיי"ש. :

כ. בס' הנ"ל. שאמר פ"א יכול אני להיות מאה שנים על קעמפא בלי שום ספר ולעבוד את השי"ת בלי הפסק רגע:

כא. פ"א בא איש אחר לחצר מרן הרוזינער ושום איש מבית אדמו"ר לא הי' מכיר אותו ונכנס פתאום להיכל אדמו"ר ז"ע בלי שאלת רשות והניח מנחתו סך חצי רובל. והושיט ידו לקבל ברכת הפרידה לנסוע לביתו ואמר לו אדמו"ר ז"ע רצוני שתשבות אצלי ונתרצה וכשיצא הי' זאת לפלא בעיני אנשי מרן גודל התקרבות מאדמו"ר לאיש זה כנ"ל ויאמר האיש הנ"ל אל תטעו בי שאני איש גדול. אנכי איש פשוט מאד ועובדא הכי הוי - אני ואחי התקשרנו בת"כ שמי מאתנו שיפטור לעולמו מקודם. יודיע לאחיו החי מה שנעשה עמו בעלמא דקשוט. וזה עשרים שנה שנפטר אחי. ולא הודעני כלום. אך זה ימים מועטים שנתראה אלי בחלום. ואמר לי שעד העת הזאת לא ניתן לו רשות לבוא ולגלות דבר. ועתה נתנו לו רשות שילך לקיים הת"כ. וסיפר לי כי ביום פטירתו נפ' גם הה"צ הר' שלו' מפארבישטש זלל"ה. ויצא כרוז למעלה. פנו מקום. ושיצאו כל הצדיקים לקראתו. אח"כ נשמע כרוז. מי שנפטר ביום זה יהי' פטור מדין חיבוט הקבר. ואח"כ יצא כרוז. מי שרא' פני קדשו בעוה"ז יהי פטור מדינו של גהינם ואח"כ נשמע כרוז מי שנתן לו ממון בעוה"ז יהי פטור מכל הדינים. וכאשר שמעתי ממנו הדברים. התחלתי לבכות. הוי אחי תן לי עצה מה לעשות עתה אשר הה"צ הר"ש איננו בעולם. ובמה אזכה גם אנכי. אמר לי אחי הנפטר הנה נשאר בנו הרוזינער אחריו בן צדיק כמותו אם תסע אליו ותתן לו חצי רו"כ יוכל להיות לך טובה כאלו נתת לאבי' הה"צ הר"ש. ע"כ באתי עתה ונתתי החצי רו"כ לאדמו"ר ואמר מרן הרוזינער מחמת שהי' לאיש הזה כונה אמיתות בזה ע"כ קבלתי אותו בכבוד:

כב. הה"ג ר' ראובן מק' אדעסע בנסעו פ"א למרן הרוזינער לס"ג עבר דרך עיר לעמברג ופנה אל הגאון מרא דאתרא הה"ג ר' יעקב אורינשטיין בעהמ"ח ס' ישועות יעקב להשתעשע עמו בפלפולא דאורייתא וכאשר נודע להרב הישועות יעקב כי הוא נוסע אל מרן הה"צ מרוזין תמה עליו באמרו מה זה שאתם נוסעים לאדם שאינו בעל תורה ויען הגאון ר' ראובן ויאמר הנה להגיד לכם שהוא יכול ללמוד זאת אני יכול. ועובדא ידענא כי פ"א הייתי אצלו ועסקנו באיזה ענין לטובת הכלל. ובתוך כך באתה אשה אחת עברה ושפכה דמעות שהה"צ יבקש עלי' רחמים שתפקד בזש"ק ויברך אותה כדרכו בקודש ה' יושיעך. אולם האשה הזאת לא הסתפקה בזה. ותבך ותתחנן לו שיבטיח לה שיתן לה ה' זרע אנשים. ומרן הה"צ לא הי' יכול להתאפק לגודל צקון לחשה. ויען ויאמר הנני נשבע לך כי למועד הזה כעת חי' את חובקת בן. כאשר יצאה האשה מהבית. אמר לי שאל יפלא בעיני על השבועה הזאת דהנה איתא ביבמות ד' קכ"א ההוא דהוה קאמר ואזיל מאן איכא בי' חסא [פי' דהי' איש ששמו חסא ונטבע במים ושאל מי מאנשי ביתו איכא אשר ישמע דברי שנטבע חסא] טבע חסא אר"נ אלקים אכלו כוורא לחסא [פי' שאכלו הדגים לחסא] מדיבורי דר"נ אזלי דביתי' ואינסבא. והקשה בהגהות מרדכי שם והיכי אישתבע ר"נ שמת והרי אשתו אסורה להנשא. ותי' שם כיון דבמים שאין להם סוף רובם מתים ואפי' בד"נ אזלינן בתר רובא עיי"ש. וסיים מרן הה"ק במ"כ אמרו חז"ל רוב נשים מתעברות ויולדות א"כ הי' מותר לי לישבע. והשיב הגאון בעל ישועות יעקב. הרי בתוס' יבמות ל"ז בד"ה וזו וכו' כתבו דאם עברו כמה שנים ולא ילדה יצאה מתורת רוב והתחיל הה"ג ר"ר לפלפל עמו ואמר לו פשט בדברי התוס' בגודל חריפתו:

כג. עוד שאל הה"ג ר' ראובן הנ"ל את מרן זי"ע ע"ד שכ' הרמב"ם במו"נ שחכמי אוה"ע יודעים יותר בחכמת התכונה מחכמי ישראל וגם בגמ' איתא ג' דברים הודו חכמי ישראל לחכמי אה"ע בענין גלגל קבוע ומזלות חוזרין. עיי"ש והפליאה תגדל איך יתכן לומר שחכמי העכו"ם יודעים ומבינים יותר מחכמי ישראל שכל רז לא אנס להו. והשיב מרן ע"ז בחכמתו עפ"י משל שהי' מלך גדול ונדיב לב ורצה להראות את בני המדינה את יקר תפארת מלכותו וכבוד עשרו וכל אוצרות המלך. וגנזי יקרי' למען יתענג למראה עינים. ויעבור קול בכל מלכותו מטעם המלך ניתן רשות לכל אנשי מדינתו לבוא אל היכל המלך פנימה על משך ב' שעות והי' שמה אנשים המונים בוערים בעם. כאשר אך נכנסו אל החדר הראשון. ועיניהם הביטו על חפצים עתיקים ויקרי הערך לא שזפתו עין רואה מעודם לא שבעו מראות עינם על הדברים היקרים ויעמדו על עמדם בחדר הזה ולא הלכו הלאה עד שעברו הב' שעות הנ"ל ויבואו עבדי המלך ויגרשום חוצה ולא ראו יותר רק מהחדר הראשון. אמנם אנשים הנבונים בידעם כי אין להם רק ב' שעות קבועים לא עמדו על מקום אחד. כ"א הלכו מחיל אל חיל מחדר לפנים מחדר וכל מה שנכנסו יותר פנימה ראו חפצים יותר יקרים עד שבאו אל מקום מושב המלך בעצמו ושם ראו עינם חפצים נפלאים יקרי המציאות שלא נמצא בכל אפסי תבל - הנמשל מובן כי חכמת תכונת השמים וכל צבאם. נחשבים הם רק בהעולם העשי'. אבל יש עוד עולמות אב"י עד א"ס ב"ה. ולזאת חכמי ישראל הם החכמים האמיתים. בידעם כי יש עולמות למעלה. לא רצו לעמוד בהעולם העשי' לבד. כי מגמת פניהם קדימה לילך מחיל אל חיל עד בואם אל כסה"כ. לכן לא התבוננו כ"כ בחכמת התכונה. לא כן חכמי אה"ע - ע"כ נשארו בהעולם העשי' ורכשו להם ידיעה יתירה בהתכונה- והבן.

כד. פ"א הי' סיום הש"ס מהחבורה לומדי ש"ס בבית מדרשו של מרן ובא הוא ג"כ על הסיום. ואחר הסיום עשו תיכף התחלה מחדש לחלק הש"ס בין הלומדים. ורצו ליתן גם לרבם הוא מרן הק' איזה מסכתא. ויען ויאמר אני אין לי פנאי ללמוד. ואח"כ אמר בזה"ל תאמינו לי שאם רציתי לחדש חידושים בלימוד הי' ביכולתי לחדש כמו התנאים והאמוראים. היינו שיש לי זכרון טוב. שאם הייתי לומר הייתי זוכר. אבל מה אעשה שאיני רוצה להפסיק אפי' רגע אחת מדביקות הקב"ה. ועיין באות שאח"9 באור המאיר פ' חי'. התורה היא רושם אלוקית והעולם היא רושם התורה ומי שיש בו מדעת קונו יכול למצוא בכ"ד שבעולם אותיות התורה. והכל תלוי בעוצם הכרתם והשגתם התלבשות גווני התורה הרשומה במדריגות התחתונים היותם רושם התורה ובזה תלוי בניינה של קומת השכינה ע"כ.

כה. שמעתי בשם הרב החסיד ר' דוד אורטינבארג ז"ל ששמע מפ"ק של מרן הרוזינער זי"ע שאמר בזה"ל מה אתם סוברים שהצדיקים אינם יכולים ללמוד תורה. אכן האמת היא מה היא תורה שמורה דרך איך לעבוד את השי"ת. והפלפול בהתורה הוא לבוש מהתורה. אכן מאן דאחיד במלכא. אחיד בלבושין דילי'.

כו. פ"א צוה לאסור מרכבתו לנסוע לטייל לשאוף רוח צח כדרכו בקודש. ונתן פקודה שלא ילך שום איש אחרי המרכבה. וכאשר יצא לעלות על המרכבה. עמד שם מנגד הרב ההסיד מק' ראמין ז"ל [שהי' חשוב מאד בעיני מרן זלל"ה] ורמז רבנו באצבעו שיגש אלי' הרב הנ"ל. ויגש. ויען רבנו הק' ויאמר. ראמינער רב הלא אתם רגילים בנסיעות בעולם תאמרו להעולם. וזאת אני רוצה שתאמרו. כי הנה המרכבה שלי עולה מחירה סך כך וכך... מעות. והסוסים עולים כך וכך מעות. ואני לא נהניתי מהעוה"ז אפי' כחוט השערה. אכן מי יודע מה נקרא בשם [בעולם העליון] חוט השערה. וכפל דברי' עוד הפעם ראמינער רב אתם רגילים בנסיעות. וכו'...